

DREPTUL

LEGIslaTİUNE — DOCTRİNĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU
SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Sistemul legislației noastre, în ce privește gurga legală și cea voluntară, de d-l Al. Cerban.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Direcția C. F. R. cu N. Irimescu.*

Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II: Ministerul public cu Frații Kirschen — Observație de d-l I. M. Vasilescu.

Sistemul legislației noastre în ce privește purga legală și cea voluntară

(URMARE)¹⁾

Atunci când legea organizează o măsură de publicitate în interesul terților, scopul legii nu poate fi atins decât cu condițiunea ca formele prescrise de ea să fie îndeplinite astfel cum le stabilește.

Astfel, în materie de transcripțiunea actelor translativ de proprietate imobiliară sau constitutive de drepturi reale imobiliare, etc., efectuarea transcripțiunii formează o condițiune *sine qua non*, de eficacitatea actului supus la această formalitate, față de cei de al treilea, așa încât un asemenea act nu e opozabil terțiului, chiar când acesta a avut cunoștința de existența actului (art. 723 pr. civilă).

Prin urmare, un al doilea cumpărător al aceluiaș imobil va putea, deși ar avea cunoștința de o vânzare anterioară a imobilului, să treacă înaintea primului cumpărător, dacă a transcris actul de vânzare înaintea acestuia.

Din expunerea de motive relativă la proiectul modificător al legii de procedură civilă din 1900, rezultă

chiar că autorul proiectului avea intențiunea să consfințească în mod expres aceeaș soluțiune și în materia înscripțiunii privilegiilor și ipotecilor, căci iată ce găsim în această privință în expunerea de motive: «am tăiat controversa asupra efectului transcripției și înscripției actelor la care se cere această formalitate, dacă simpla cunoștință că un act anterior există, fără a fi transcris sau *inscris*, face opozabil acest act noului achizitor, adăugând în art. 723 categorie principiul că actele anterioare, dacă nu sunt transcrise sau *inscrise*, nu se pot opune celor de al treilea, chiar dacă ei au cunoștință de existența lor».

În textul însă al art. 723, deși legiuitorul nu se ocupă decât de actele supuse la transcripțiune, dar nu-i mai puțin adevărat că și în materia înscripțiunii trebuie să dăm aceeaș soluțiune, singura conformă cu principiile publicității.

Prin urmare, un al doilea creditor ipotecar, care are cunoștință de constituirea unei prime ipotece, dar neînscrisă încă, va trece înaintea primului creditor, dacă și-a înscris actul de ipotecă înaintea acestuia.

Deasemenea, în ce privește cesiunea de creanță, fie civilă, fie comercială (cu rezerva regulilor speciale, în ce privește titlurile la ordin și la purtător), art. 1393 cod. civ. menționează în mod limitativ numai două mijloace de publicitate pentru a se aduce la cunoștința terților faptul cesiunii, care numai astfel le poate deveni opozabil.

Pentru a sintetiza în câteva cuvinte principiul care a inspirat pe legiuitor în această materie a publicității,

1) Vezi *Dreptul* No. 17 din a. c.

ne vom mărgini a reproduce următoarele rânduri din Tratatul asupra vânzării și schimbului al d-lui Baudry-Lacantinerie et Seignat, No. 791, p. 719 : «*quand la loi soumet expressément à des conditions déterminées de publicité l'opposabilité d'un acte juridique aux tiers, ceux-ci sont réputés légalement ignorer cet acte tant qu'il n'a pas reçu la publicité exigée par la loi*».

Aplicând această regulă în materie de vânzare silită, vom zice că îndeplinirea formelor de publicitate, prevăzute de art. 507, 508 și 509 pr. civilă, constituie în principiu condițiunea sub care adjudecarea imobilului urmărit stinge privilegiile și ipotecile care existau asupra imobilului.

A distinge, după cum face Curtea, între diversele forme de publicitate prescrise de lege, a zice că numai unele din ele ar fi necesare pentru purgarea imobilului, iar altele ar avea caracterul unor formalități facultative și fără sancțiune, este, după părerea noastră, a da o interpretare contrarie textelor legii, care nu fac nici o distincțiune, și a nesocoti în acelaș timp intențiunea legiuitorului, care din moment ce a stabilit anumite forme de publicitate pentru un act juridic, a înțeles să dea tuturor acestor forme acelaș caracter și aceeaș sancțiune.

Această soluțiune se impune cu atât mai mult că este vorba de o măsură atât de gravă, cum este purga, care are de efect să despoae pe creditorii privilegiați și ipotecari de garanțiile ce le aveau asupra imobilului urmărit, este de o echitate elementară ca cineva să nu poată fi declarat decăzut din dreptul său decât atunci când a fost deșteptat și pus în măsură să-l exercite.

Or, din acest punct de vedere, dispozițiunile cuprinse în vechiul cod de procedură erau insuficiente, căci afp-tele lipite la locurile arătate în art. 507 și publicația de vânzare din *Monitorul oficial*, conform art. 508, nu puteau fi considerate ca mijloace sigure de încunoștiințarea terțiilor. De aceea, legiuitorul din 1900, în interesul unei organizări mai eficace a publicității în materie de urmărire imobiliară, a complectat dispozițiunile art. 507 și 508, stabilind notificările individuale de făcut creditorilor privilegiați și ipotecari, singurii terții ale căror drepturi asupra imobilului urmărit sunt desființate prin efectul vânzării silită.

Admițând această soluțiune, legiuitorul nostru s'a inspirat din dispozițiunile legii de procedură civilă geneveză, care stabilește, pe lângă mijloacele generale de publicitate, prevăzute de art. 525 și 527, identice cu cele

din art. 506, 507 și 508 din codul nostru, și un mijloc special de publicitate în interesul creditorilor privilegiați și ipotecari înscriși, prevăzut în art. 537, consistând în notificări individuale, așa cum le stabilește noul art. 509 din procedura civilă.

Acelaș sistem al notificărilor individuale îl găsim consfințit și în art. 692 din codul de procedură civil francez, pe lângă afp-tele și publicațiile cu caracter general, prevăzute de art. 696 și 699 din acel cod.

Autorii francezi sunt de acord a considera purga legală, produsă în caz de vânzare silită, ca o consecință și un efect al notificărilor individuale.

Ne mărginim a cită pe Baudry-Lacantinerie et Loynes, «*Du nantissement, des privileges et hypothèques*», t. III, pag. 569 :

«*Le code de procédure exige que ces notifications individuelles fussent adressées aux créanciers inscrits. Ils sont donc liés à la procédure ; ils sont mis en demeure de surveiller la vente. L'adjudication a lieu sous leur contrôle. On ne comprendrait pas la nécessité de la procédure de la purge qui ne tend qu'à les sommer d'exercer leur droits*».

În acest sens există o decizie a Inaltei Curți de ca-sație, sect. I, No. 458 din 3 Noembrie 1903, al cărei considerent referitor în chestiune sună astfel :

«*Ordonanțele de adjudecare, fiind asimilate hotăririlor judecătorești, nu pot fi opozabile terțiilor persoane cari n'au luat parte sau cari nu au fost puse legalmente în măsură să ia parte la judecată.*

«*În acest caz, creditorului, care nu a fost încunoștiințat conform art. 509 pr. civilă, îi rămâne deschisă calea principală a acțiunii în nulitate, bazată pe dispozițiunile art. 735 alin. II pr. civilă, căci el nu poate fi desbrăcat de drepturile sale fără să fie judecat, și nu a putut să fie judecat, când nu a fost citat.*

Aprobăm soluțiunea dată de Inalta Curte, însă cu următoarele două rezerve : în primul loc, ni se pare că, din punctul de vedere al unei terminologii juridice, nu este tocmai exact a se spune, cum zice Curtea, că «*creditorul care n'a fost încunoștiințat conform art. 509, are deschisă calea principală a acțiunii în nulitate*», căci acțiunea în nulitate presupune că cineva a cooperat la încheerea unui act juridic, și că în urmă atacă în nulitate actul pentru vicii de formă sau de fond, pe când în speță ordonanța de adjudecare, cu efectele ei în ce privește purgarea privilegiilor și ipotecilor, nu este opozabilă creditorului care

n'a luat parte la procedura urmăririi, nefiind chemat în instanță conform art. 509. Prin urmare, față de el, ipoteca ce o avea asupra imobilului urmărit subsistă, și deci e în drept să urmărească imobilul în mâinile judecatorului, care va fi obligat să recurgă la formalitățile purgei pentru a liberă imobilul.

În al doilea loc, dacă în principiu este exact că numai privilegiul sau ipoteca creditorului care a fost încuștințat conform art. 509, sunt purgate prin efectul vânzării silită, oare acest principiu trebuie înțeles într'un mod absolut și aplicat în toate cazurile ?

În Franța, doctrina și jurisprudența consideră lipsa de notificare conform art. 692 cod. pr. civ. fr. (509 al nostru), ca având de efect neaplicarea art. 717 cod. pr. civ. fr. (art. 565 al nostru), în ce privește purgarea imobilului față de creditorul omis, numai în cazul când această omisiune provine din culpa sau neglijența creditorului urmăritor; în cazul însă când nu se poate imputa nici o greșală sau neglijență creditorului urmăritor, se admite că art. 717 își are aplicațiunea sa, și prin urmare privilegiile și ipotecile, chiar ale creditorilor omiși, sunt purgate prin efectul vânzării silită, spre pildă, în cazul când un creditor a omis să facă alegere de domiciliu cu ocazia luării inscripțiunii ipotecare, căci în acest caz creditorul e în culpă, și neprimirea notificării este consecința neglijenței sale. Dar, mai mult decât atât, se admite că purga are loc chiar atunci când nu numai creditorul urmăritor nu e în culpă, dar nici creditorului omis nu i se poate imputa nici o vină, și anume în cazul când acest creditor n'a fost arătat în certificatul de sarcini liberat creditorului urmăritor de conservatorul de ipotecă; cu alte cuvinte, se aplică prin analogie, în materie de vânzare silită și de purgă legală, dispoziția art. 2198 cod. civ. fr., cu privire la efectul purgei voluntare față de creditorii înscrși în certificatul de sarcini.

Cred că aceleași considerațiuni de echitate și utilitate cari au determinat doctrina și jurisprudența franceză să admită distincțiunea sus arătată și întemeiată pe ideea de culpă, ar putea să justifice admiterea aceleiaș soluțiuni și în dreptul nostru.

Acest lucru rezultă, dealtmintrelea, în mod implicit din dispoziția art. 509 pr. civilă, care prevede că încuștințarea de făcut creditorilor privilegiați sau ipotecari, urmează a se face *la domiciliul ales de ei cu ocazia luării inscripțiunii*. Rezultă deci că atunci când creditorul n'a avut grijă să facă o alegere de domiciliu, art.

509 nu se mai poate aplică și purga își produce efectele și față de acest creditor neglijent.

În ipoteza specială însă, în care o inscripție ipotecară nu s'ar găsi trecută în lista de sarcini pe care greșierul trebuie s'o întocmească din oficiu, conform art. 505 pr. civilă, și în consecință, creditorul urmăritor n'a putut să se conformeze art. 509 față de creditorul omis, ce soluțiune trebuie să dăm ?

Care din cele două părți interesate, creditorul sau judecatorul, va suportă consecințele omisiunii greșierului ?

Cu alte cuvinte, este locul de a se întinde prin analogie aplicațiunea art. 1818 cod. civil, și prin urmare să dăm aceeaș soluțiune în caz de vânzare silită, ca și în caz de purgă voluntară, după cum se admite în doctrina și jurisprudența franceză ? În acest caz, imobilul rămâne grevat de sarcină și judecatorul va suportă consecințele omisiunii greșierului.

Dacă, din contra, admitem că considerațiunea care trebuie să predomine într'o vânzare silită este aceea a consolidării proprietății funciare în mâinile judecatorului, pentru ca astfel vânzarea imobilului urmărit să se facă în cele mai bune condițiuni posibile, atunci vom decide că imobilul se liberează și de această sarcină netrecută în lista de sarcini.

Să nu se creadă că cazul pe care îl discutăm ar fi o simplă ipoteză de domeniul teoriei, din contra, chestiunea are și trebuie să aibă o importanță practică. În adevăr, se poate întâmpla ca greșierul, în lista de sarcini pe care o întocmește și care servește de bază notificărilor prevăzute de art. 509 pr. civilă, să omită unul sau mai mulți creditori înscrși, fără ca acest funcționar să fi comis vre-o greșală, căci la noi, spre deosebire de ceea ce se petrece în Germania, registrele de transcripțiuni și inscripțiuni nu se țin pe nume de imobile, ci pe numele proprietarilor; cu alte cuvinte, n'avem în această materie o publicitate reală, ci una personală. Or, greșierul întocmind lista de sarcini, va cercetă inscripțiile în registrele de ipotecă, după numele proprietarilor succesivi ai imobilului urmărit, indicați de creditorul urmăritor, căci acest funcționar n'are posibilitatea unui alt mijloc de investigațiune; or, se poate întâmpla foarte ușor ca creditorul urmăritor să omită numele unuia din proprietari, și prin urmare greșierul nu va trece în lista de sarcini ipotecile pe cari acest proprietar a putut să le constituie, și astfel acești creditori, deși înscrși în regulă, nu vor primi notificările prevăzute de art. 509 cod. pr. civ.

Această ipoteză se poate realiza cu atât mai ușor cu cât creditorul urmăritor nu are totdeauna posibilitatea de a cunoaște în mod precis condiția juridică a imobilului urmărit, mai cu seamă că sunt unele cauze de transmisiune a proprietății imobiliare cari nu sunt aduse la cunoștința terților pe calea transcripției, cum este succesiunea ab intestat și testamentul, astfel în cât filiera transcripțiilor succesive ale imobilului se întrerupe din punctul de vedere al publicității.

* * *

Mai rămâne să examinăm o ultimă chestiune, și anume dacă regulile mai sus expuse, cu privire la purga ipotecilor convenționale rezultând din vânzarea silită a imobilului, se aplică și la ipotecile legale. Ipotecile legale se purgează și ele în caz de vânzare silită în aceleași condițiuni ca și cele convenționale?

Am arătat în articolul precedent că, față cu dispozițiunea art. 1814 cod. civil, se poate zice că nu există o purgă voluntară a ipotecilor legale, de care imobilul, în cazul unei înstrăinări de bună voe, nu poate fi degreivat decât în condițiunile excepționale prevăzute de art. 1814.

Chestiunea este dacă se poate întinde aplicațiunea acestui text și în caz de vânzare silită, și ea ni se pare delicată.

Curtea de apel, prin deciziunea pe care am analizat-o în articolul precedent, a hotărât că dispoziția art. 1814 își găsește aplicațiunea numai la înstrăinările voluntare, fiindcă art. 565 pr. civilă, stabilind principiul purgei în materie de vânzare silită, pe cale de dispoziție generală, nu face nici o deosebire între ipotecile convenționale și cele legale; este incontestabil că soluțiunea dată de Curte este inspirată din considerațiunea de interes general ca vânzarea imobilului urmărit să se facă în cele mai bune condițiuni posibile.

Legiuitorul nostru, dintr'un spirit de favoare și de deosebită ocrotire pentru creditorii cari au ipoteci legale, deși a stabilit principiul publicității și specialității pentru aceste ipoteci, asimilându-le cu cele convenționale, totuș a căutat să ia toate măsurile posibile pentru ca, pe de o parte, să asigure cât mai bine și mai repede luarea inscripțiunei ipotecare, iar pe de alta, ca creditorul incapabil să nu poată renunța la garanția sa ipotecară. În acest spirit au fost formulate dispozițiile art. 1281 și 1760 cod. civil. Din aceeaș categorie de măsuri de protecțiune face parte și dispoziția originală consfințită de legiuitorul nostru în art. 1814 cod. civil.

S'ar putea zice, prin urmare, că n'ar fi conform cu intențiunea legiuitorului ca măsura de protecțiune pe care a stabilit-o să-și producă sau nu efectele, după împrejurarea absolut fortuită că imobilul grevat de ipotecă a făcut obiectul unei înstrăinări voluntare sau a unei vânzări silită.

Cu toate acestea, credem că soluțiunea dată de Curte trebuie admisă, fiind date garanțiile speciale stabilite în favoarea tuturor părților interesate în caz de vânzare silită. În adevăr, grație mijloacelor generale și speciale de publicitate, creditorii cari au ipoteci legale sunt încunoștințați de urmărirea care se face și, prin urmare, sunt puși în măsură de a-și salvagarda drepturile lor; pe de altă parte și cu deosebire, imobilul fiind vândut la licitație, este multă probabilitate, dacă nu chiar certitudine, că prețul adjudecării nu va fi un preț mai mult sau mai puțin arbitrar ca în cazul unei vânzări voluntare, ci va corespunde cu valoarea venală a imobilului.

Așa fiind, nu-i motiv ca purga legală să nu-și producă efectele și față de creditorii cu ipoteci legale.

A admite soluțiunea contrarie, ar fi să se îngreuneze condițiunile vânzării silită cari s'ar face în condițiuni desavantajoase, ceea ce ar fi în paguba creditorilor și a debitorului urmărit; s'ar putea spune că adjudecatorul, pentru a fi liberat de ipoteca legală, n'ar avea decât să se conformeze art. 1814, depunând la Casa de depuneri valoarea creanței ipotecare din prețul adjudecării.

Dar se poate întâmpla ca ipoteca fiind în al doilea sau al treilea rang, de pildă, prețul adjudecării deși ar corespunde cu valoarea venală a imobilului, să nu fie suficient pentru a acoperi ipoteca legală, și în acest caz, adjudecatorul neputându-se conforma art. 1814, sau ar cumpăra imobilul în condițiuni derizorii de preț, fiind expus la riscul urmăririi din partea creditorului cu ipoteca legală, sau n'ar cumpăra de loc, ceea ce ar putea fi chiar în dauna creditorului cu ipoteca legală, în cazul când, spre exemplu, ipoteca fiind constituită asupra unui imobil urban, debitorul, din lipsă de mijloace, ar lăsa să se ruineze imobilul și astfel să pericliteze garanția ipotecară, pe când vânzarea făcută la timp ar fi acoperit, în parte, drepturile creditorului ipotecar.

Orcum ar fi, prin decizia pe care a dat-o, Curtea a avut chestiuni juridice interesante de rezolvat, și dacă n'am aprobat în totul modul de a vedea al Curței, trebuie însă să recunoaștem că această hotărâre se distinge prin o argumentațiune frumoasă și solidă.

AL. CERBAN

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 9 Noembrie 1910

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Diracția C. F. R. cu N. Irimescu

DOMENIU PUBLIC.— BUNURI.— UZURPARE.— ACȚIUNE POSESORIE.— EXERCITIUL EI ÎN NUMELE STATULUI.— ACȚIUNE IMPRESIPTIBILĂ.— ART. 476, 1844 ȘI 1847 COD. CIV.— CASARE.

1^o Autoritățile publice, în a căror pază și privighere sunt puse bunurile cari fac parte din domeniul public, au, pe lângă celelalte mijloace ce legile și regulamentele pun la dispozițiunea lor, și dreptul de a recurge la acțiunile posesorii pentru a împedica orice uzurpare de către particulari, precum și orice încercare din partea lor de a sustrage aceste bunuri dela adevărata lor destinațiune.

2^o Bunurile cari fac parte din domeniul public, fiind declarate imprescriptibile prin art. 1844 cod. civil, nu sunt susceptibile de posesiune privată, și posesiunea lor rămâne totdeauna publică, chiar dacă s'ar încerca cinevâ să le uzurpe sau să-și creeze un drept asupra lor.

Prin urmare, administrațiunile publice, în paza și sub administrațiunea cărora se găsesc asemenea bunuri, nu pot fi niciodată considerate că au perdut posesiunea acelor bunuri, pe care sunt chemate să o exercite în numele și în interesul publicului.

No. 595. — Casată, în urma recursului făcut de Direcția C. F. R., sentința tribunalului Vâlcea, No. 56 din 1908, dată în proces cu N. Irimescu.

S'au ascultat: d-l avocat Brezeanu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat P. Borș, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate :

I. «Violare și greșită interpretare a art. 60 din legea judecătorilor de ocoale, combinat cu art. 1847 cod. civil. Tribunalul, în apel, ca să ne respingă acțiunea posesorie, admite finele de neprimire propus de Irimescu și declară că Direcția C. F. R. nu ar avea exercițiul acțiunii posesorii pentru domeniul public. Violarea legii este evidentă, căci lucrurile constituind domeniul public sunt afară din comerț, de unde trebuie să conchidem că nu pot face obiectul unei posesiuni private a particularilor. Cetățenii sau locuitorii Statului nu pot uză de aceste bunuri decât *ut universi*, ca membrii efectivi ai corpului moral căruia bunurile îi aparțin. Nu pot avea

dar posesiunea legală cerută de art. 1847 cod. civ., adică *animus sibi possidendi*, posesiunea lor este precară, căci *animus domini* este prohibit prin voința formală a legii, și nu se poate aplica lucrurilor afară din comerț cari nu sunt susceptibile de posesiune privată și sunt imprescriptibile, și nu este exact în fapt ceea ce susține tribunalul, că Statul ar avea, pentru garantarea drepturilor sale, acțiuni de poliție administrativă ori represivă, căci aceste acțiuni ar fi insuficiente pentru a protegia domeniul public în contra încălcărilor. Legiuitorul, punând domeniul public afară din comerț, a voit să-l proteje, nu să-l valăme; de unde trebuie să deducem că puterea judecătorească este competentă să statueze asupra acțiunii administrațiunii, să-i asigure beneficiul posesiunii și să respingă orice posesiune contrarie articulată de particulari, dacă e stabilit că bunul face parte din domeniul public».

II. «Violarea art. 60 din legea judecătorilor de ocoale, combinat cu 1847 și 476 c. civil.

«Tribunalul, fără ca chestiunea să fi fost pusă în debateri, în scop de a întări hotărîrea sa, susține că am fi perdut în tot cazul exercițiul acțiunii posesorie, de oarece Irimescu a posedat dela Septembrie 1903 și până la Iulie 1906, deci mai mult de un an. Iarș eroare profundă de drept, de unde rezultă violarea patentă a textelor suscitute. În adevăr, dacă bunurile constituind domeniul public nu pot face obiectul acțiunilor posesorii, aceasta trebuie înțeles în sensul că particularii nu pot avea, față cu aceste bunuri, niciodată exercițiul acestor acțiuni. Ființa morală, societatea, posedă singură și tot singură ea are dreptul de a face să valoreze în justiție acțiunile petitorii sau posesorii. Prin urmare, în zadar ar invoca particularul că a posedat mai mult de un an, ca să prescrie acțiunea posesorie contra Statului, căci orcât de mult ar fi posedat, această posesiune nu este legală și nu însușește condițiunile cerute, și în principal, asemenea posesiune neputând fi exercitată cu *animus sibi habendi*, este prin aceasta ineficace».

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că recurenta Direcția generală C. F. R. a intentat acțiune la judecătoria de ocol Ocnele-Mari, contra intimatului N. Irimescu spre a fi obligat să înceteze turburarea ce aduce recurentei Direcției la posesiunea sa în gara Băbeni, prin faptul că numitul intimat a dărâmat cu forța împrejmuirea de uluci făcută de recurenta Direcție împrejurul curții acelei gări, acțiune care a fost respinsă ca neîntemeiată de tribunal în apel;

Având în vedere că tribunalul a respins această acțiune pentru motivele: 1) că locul în litigiu este de domeniul public și ca atare nu este susceptibil de a forma obiectul unei acțiuni posesorii, nici chiar din partea Statului; și 2) că, în tot cazul, tribunalul constată că intimatul N. Irimescu a posedat mai mult de un an, în condițiunile posesiunii sale actuale, până la data intentării acțiunii posesorie în discuțiune, astfel că Direcția C. F. R. nu mai eră în termen a intenta această acțiune;

Considerând că, în principiu, acțiunile posesorii nu se pot exercita decât pentru bunurile susceptibile de prescripțiune, și că, prin urmare, ele nu pot fi intentate de particulari pentru bunurile cari fac parte din domeniul public;

Considerând însă că autoritățile publice, în a căror pază și privighere sunt puse bunurile cari fac parte din domeniul public și cari au datoria de a veghiă ca aceste bunuri

să nu fie sustrate dela destinațiunea lor, au pe lângă celelalte mijloace ce legile și regulamentele pun la dispozițiunea lor și dreptul de a recurge la acțiunile posesorii pentru a împedica, atât în numele Statului, din domeniul public al căruia fac parte aceste bunuri, cât și în numele publicului, adevăratul titular al drepturilor asupra acestor bunuri, orce uzurpare de către particulari precum și orce încercare din partea lor de a sustrage aceste bunuri dela adevărata lor destinațiune;

Având în vedere că deși tribunalul a constatat că intimatul Irimescu a posedat mai mult de un an, totuși nici pe această constatare nu se poate menține sentința atacată, pentru că chestiunea aceasta n'a fost pusă în discuția părților;

Considerând, pe lângă aceasta, că bunurile cari fac parte din domeniul public fiind declarate imprescriptibile prin art. 1844 c. civ., nu sunt susceptibile de posesiune privată și că posesiunea lor rămâne totdeauna publică chiar dacă s'ar încerca cineva să le uzurpeze sau să-și creeze vre-un drept asupra lor;

Că, prin urmare, administrațiunile publice în paza și sub administrațiunea cărora se găsesc asemenea bunuri nu pot fi niciodată considerate că au pierdut posesiunea acelor bunuri pe care sunt chemate să o exercite în numele și în interesul publicului;

Că, dar, tribunalul a comis un vădit exces de putere respingând acțiunea intentată de direcția C. F. R. pentru motivele arătate în sentința supusă recursului și de aceea ambele motive de casare invocate sunt întemeiate.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 2 Februarie 1911

Președintele d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul public cu Frații Kirschen

CONCORDAT AMICAL. — DE CINE POATE FI ÎNCHIEIAT. — CONCORDAT JUDICIAR. — DISTINCȚIUNE. — ART. 845 COD. COM.

CONCORDAT AMICAL. — CREDITORI. — UNANIMITATEA LOR. — SENSUL ACESTUI CUVÂNT. — ART. 845 COD. COM.

CONCORDAT AMICAL. — OMOLOGARE (SENTINȚĂ DE). — DACĂ ESTE SUPOSĂ APELULUI. — ART. 845 ȘI 944 COD. COM.

1^o Potrivit dispozițiilor art. 845 c. comercial, concordatul amical, care se poate acordă cu o cotă orcât de mică, spre deosebire de concordatul judiciar, nu poate fi încheiat decât cu unanimitatea creditorilor falitului.

2^o În materie de concordat amical, prin unanimitatea creditorilor, se înțelege totalitatea creditorilor arătați prin registrele și bilanțul falitului sau cari ar rezultă din lucrări, indiferent de epoca în

care intervine un asemenea concordat, afară, bine înțeles, de acei creditori cari au fost definitiv respinși dela masa falimentului, întrucât legiuitorul nu a făcut nici o distincțiune în această privință între cazul când concordatul se încheie înainte și acel când el se încheie după verificarea creanțelor.

3^o În contra sentinței tribunalului, dată cu ocazia omologării unui concordat amical sau de unanimitate, nu există drept de apel, de oarece art. 845 c. com., singurul text în materia falimentului care se ocupă de concordatul amical, arată numai că concordatul de unanimitate va fi supus omologării tribunalului, fără să prevadă anume dreptul de apel.

No. 52.— Casată, în urma recursului făcut, în interesul legii, de către d-l procuror general al acestei Inalte Curți, deciziunea comercială a Curții de apel din Galați, secț. II, No. 230 din 1909, dată în proces cu Frații Kirschen.

S'a ascultat d-l procuror general Sc. Popescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului II de casare :

«Greșită interpretare a art. 845 cod. com. Exces de putere.

«În ipoteza, inadmisibilă după noi, când sentința tribunalului ar fi fost susceptibilă de apel, Curtea de Galați a interpretat greșit dispozițiunile art. 845 suscitată.

«Într'adevăr, din moment ce legea permite ca concordatul amical să poată fi încheiat în orice stare a procedurii falimentului, el poate avea loc și înainte de verificarea creanțelor și, prin urmare, chiar a doua sau a treia zi după declararea falimentului, când nu există alt criteriu, după care să se poată ști cine sunt creditorii, decât registrele și bilanțul falitului.

«Curtea de apel, deși recunoaște acest lucru, face însă deosebire după cum concordatul a intervenit înainte sau după verificarea creanțelor, și recunoaște, în primul caz, că trebuie să participe toți creditorii arătați prin registre și bilanț, iar în cazul al doilea, numai cei verificați și admiși.

«Distincțiunea ce face Curtea este arbitrară, căci nu rezultă din lege; ea este și periculoasă, căci un falit de rea credință n'are decât să-și creeze creditori fictivi, să contesteze pe adevărații săi creditori, și a doua zi să încheie cu cei dintâiu un concordat amical, să se pună în capul afacerilor, să lichideze tot ce are, și când creditorii contestați vor ajunge să-și valorifice creanțele lor, să nu mai găsească nimic din ce să se poată despăgubi».

Având în vedere că, se constată din această decizie că firma frații Kirschen din Brăila a fost declarată în stare de faliment și, în urma verificării creanțelor, creditorii verificați au acordat falitului un concordat amical cu cota de 10% ; că tribunalul Brăila secția I, a respins ca neadmisibilă cererea de a se omologa acest concordat, pe motiv că nu consimțiseră toți creditorii cunoscuți, ci numai acei verificați și admiși la masa falimentului ;

Că, în contra acestei sentințe, făcând apel atât frații Kirshen cât și unii din creditorii cari acordase concordatul, Curtea de apel din Galați, prin decizia supusă recursului, a infirmat sentința tribunalului și a omologat concordatul încheiat de frații Kirschen numai cu creditorii verificați și admiși la massa falimentului ;

Considerând că Curtea de apel, pentru a ajunge la această soluție, argumentează și decide că numai atunci când are loc înainte de verificarea creanțelor, concordatul amical trebuie să fie consimțit de toți creditorii verificați sau niverificați ; că, însă, în cazul când concordatul are loc după verificarea creanțelor, unanimitatea de care vorbește art. 845 din codul de comerț se compune numai din creditorii verificați și admiși la massa falimentului, fie chiar numai în mod provizoriu ;

Având în vedere dispozițiunile art. 845 din codul de comerț ;

Considerând că acest articol declară că, dacă toți creditorii consimt, se poate încheia concordatul între falit și creditorii săi, oricare ar fi cota concordatară și în orice stare a procedurii falimentului ;

Considerând că rezultă în mod formal și clar din această dispozițiune că concordatul amical, care se poate acordă cu o cotă orcât de mică, spre deosebire de concordatul judiciar, nu poate fi încheiat decât cu unanimitatea creditorilor falitului ;

Că, prin unanimitate trebuie a se înțelege totalitatea creditorilor arătați prin registrele și bilanțul falitului sau cari ar rezultă din lucrări, indiferent de epoca în care intervine un asemenea concordat, afară bine înțeles de acei creditori cari au fost definitiv respinși dela massa falimentului, întrucât legiuitorul nu a făcut nici-o distincțiune în această privință, între cazul când concordatul se încheie înainte, și acel când el se încheie după verificarea creanțelor ;

Considerând, dar, că aceasta fiind adevărata interpretare a art. 845 cod. com., dictată de litera și spiritul acestei dispozițiuni nu se pot înlătura dela votarea concordatului de unanimitate unii creditori, pe motiv că ei ar fi contestați, cât timp contestațiunea este încă pendentă și ei nu au fost în mod definitiv înlăturați dela massa falimentului printr'o hotărîre judecătorească definitivă ;

Considerând că, în speță, Curtea de apel deși constată prin decizia sa că sunt pendente înaintea tribunalului contestațiuni la verificarea creanțelor unor creditori ai falimentului, totuși a omologat concordatul, la care nu consimțiseră și acei creditori contestați, cari însă nu

fuseseră încă depărtați prin hotărîre definitivă dela massa falimentului ;

Considerând, dar, că Curtea de apel omologând concordatul, deși eră acordat numai de creditorii verificați și admiși, a violat art. 845 cod. com. și deci motivul de casare formulat de d-l procuror general este fondat și trebuie a fi admis, și a se casă decizia Curței de apel.

Asupra motivului I de casare :

«Violarea art. 944, combinat cu art. 845 cod. com. Intr'adevăr, art. 944 spune în mod clar, că sentințele date de tribunalul de comerț în materie de faliment sunt executorii și ele nu sunt supuse opozițiunii sau apelului decât în cazurile prevăzute de lege. Or, în speță, eră vorba de un concordat amical sau de unanimitate intervenit între frații Kirshen și creditorii lor, concordat prevăzut de art. 845 c. com. și care nu eră supus decât omologării tribunalului.

«Curtea de apel din Galați, pronunțându-se în această afacere ca instanță de apel, și-a însușit o competență pe care legea nu i-o dă și a violat textele de lege citate mai sus, comițând cu modul acesta și un exces de putere».

Având în vedere că, potrivit dispozițiunilor art. 944 cod. com., toate sentințele date de tribunalul de comerț în materie de faliment nu sunt supuse apelului decât în cazurile prevăzute de lege ;

Considerând că, aceasta fiind regula generală în materie de faliment, prin derogare dela principiile dreptului comun, nu se poate admite dreptul de apel contra sentinței tribunalului dată cu ocazia omologării unui concordat amical sau de unanimitate, întrucât art. 845 din codul de comerț, singurul text din materia falimentelor care se ocupă de concordatul amical, arată numai că concordatul de unanimitate va fi supus omologării tribunalului, fără să prevadă anume dreptul de apel ;

Considerând dar că, Curtea de apel primind apelul făcut de faliti și de o parte din creditorii cari le acordase concordatul amical, și intrând în cercetarea fondului afacerii, și-a însușit o competență pe care nu o aveă dela lege și prin aceasta a săvârșit un exces de putere și o violare a legii ;

Că, astfel fiind, și acest motiv de casare este întemeiat și cată a fi admis.

Pentru aceste motive, casează.

Observație.— Concordatul amical este o inovație a codului de comerț italian, de unde l'am luat și noi ; în Franța, în țările ce au sistemul codului de comerț francez precum și în Anglia o asemenea dispoziție nu există, căci acolo domnește principiul că odată declarat falimentul nici-o convențiune pe cale particulară nu mai este admisibilă între falit și creditori. În codurile după tipul celui german, există acelaș principiu, însă puțin

atenuat căci se dă posibilitatea stingerei falimentului prin renunțarea tuturor creditorilor la drepturile lor (cod. german art. 202, 203, ungar 166, elvețian 195); singurul cod austriac (art. 155) admite pe lângă renunțare și facerea unei transacțiuni între falit și creditori, transacțiune ce are multă asemănare cu concordatul nostru amical.

Ca și concordatul judiciar, concordatul amical are de scop să facă să înceteze starea de faliment; însă ceea ce diferențiază aceste două concordate este că în concordatul judiciar acordul intervine între falit pe de o parte și masa credală, ca pluralitate, pe de altă parte, pe când în concordatul amical falitul face acordul cu fiecare creditor în parte așa că vor fi atâtea contracte distincte câți creditori sunt. Aceasta este singura diferență în natura juridică a acestor două feluri de concordate și este eronată părerea acelora ce le diferențiază luând ca bază unanimitatea sau majoritatea creditorilor, căci se poate foarte bine ca și concordatul judiciar să fie admis cu unanimitatea creditorilor, fără ca prin aceasta el să devie concordat amical. Tot pentru acest motiv este eronată și numirea ce se dă de către unii concordatului amical de concordat de unanimitate.

Curtea de casație are ocazia în sentința de mai sus să rezolve în mod foarte juridic două chestiuni importante ce privesc concordatul amical.

I. Prima chestiune este: Dacă și creditorii contestați trebuie să ia parte la facerea contractului amical. Curtea cu bună dreptate admite afirmativa bazându-se pe art. 845 c. com. care dispune că toți creditorii, fără nici-o excepție trebuie să ia parte la acest concordat. O singură obiecțiune se poate aduce, ea se trage din art. 848 care dispune că la concordatul judiciar nu pot lua parte decât creditorii verificați și cei admiși provizoriu.

Rațiunea acestei dispoziții este ca să nu se lase falitului posibilitatea să-și formeze o majoritate favorabilă concordatului din creditori fictivi și contestați; dar această rațiune dacă există pentru concordatul judiciar numai există pentru concordatul amical; ci din contra ar deveni o armă în mâna falitului, căci n'ar avea decât să conteste pe toți creditorii serioși și să-și formeze o unanimitate care să se mulțumească cu orice cotă. Deci art. 848 nu este aplicabil concordatului amical, de altfel el se referă la deliberarea și votul creditorilor, deliberare și vot ce nu există în concordatul amical (conform Bonelli, Del Fallimento No. 418).

II. După cum am arătat, scopul concordatului amical este închiderea falimentului; or, falimentul nu se va putea închide numai prin simplul acord al falitului cu creditorii săi, ci va trebui să intervie tribunalul care a declarat acel faliment. Pentru aceasta se cere ca concordatul să fie supus omologării tribunalului. Codul nostru în această privință are o superioritate asupra celui italian, căci exprimă prin ultimul alineat al art. 845 necesitatea acestei intervenții; în articolul corespunzător din codul italian acel alineat lipsește, însă atât jurisprudența cât și doctrina italiană recunosc de necesară această intervenție.

Scopul omologării concordatului amical de către tribunal poate că cuvântul de *omologare* nu este tocmai exact (vezi critica adusă de Bonelli, op. cit., n. 719, nota 3, acestei expresiuni a textului nostru) — este de a dispune închiderea falimentului. Tribunalul nu are altă misiune decât să constate și să verifice dacă acordurile au existența legală și dacă s'au făcut cu unanimitatea creditorilor; el nu are dreptul să se ocupe nici de condițiunile acestor acorduri nici de cotă.

Astfel fiind, este evident că rolul tribunalului este un rol mecanic și deci sentința dată nu are nic-o rațiune a fi atacată; de aceea nici legiuitorul nostru nu admite apelul și opoziția contra acestei sentințe (art. 845 și 944 c. com.). Contrariul nu se poate deduce din art. 854 care se referă numai la concordatul judiciar. Prin acel articol se dă drept de opoziție contra sentinței de omologare a concordatului creditorilor dezidenți, creditori ce nu pot exista în concordatul amical unde e necesar acordul unanimității; or, când se vorbește de unanimitate nu se mai poate vorbi de dezidență (Conf. Bonelli, op. cit., 719; Calamandrei, *Fallimento*, 665, totuși contra Rocco, 152, însă cu argumente speciale textului italian).

I. M. VASILESCU

Doctor în drept din Roma
Avocat

BIBLIOGRAFIE

A apărut și se află de vânzare la Tipografia *Gutenberg*, București, și la principalele Librării:

== IN LUMEA CELOR RĂI ==

volum cu aproape 300 pagini

Ilustrat cu fotografiile eroilor de care se face mențiune

DE

Vol. 1 Lei 3.

PIUIU ALEXANDRESCU

Fost Șef al Siguranței

Vol. 1 Lei 3.

În provincie se expediază contra sumei primită prin mandat, franco.